

Планування сім'ї: сучасний вітчизняний та міжнародний досвід

9–10 червня 2016 р. в Києві пройшла Науково-практична конференція з міжнародною участю «Планування сім'ї в аспекті демографічної ситуації в державі» — масштабна подія не лише за кількістю учасників, а перш за все — за кількістю та інтенсивністю інформації, запропонованої слухачам. Захід відбувся під егідою Національної академії медичних наук (НАМН) України, Міністерства охорони здоров'я України, ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України», Асоціації акушерів-гінекологів України, Асоціації гінекологів-ендокринологів України та за сприяння фармацевтичних компаній. У роботі конференції взяли участь провідні зарубіжні та вітчизняні експерти в галузі акушерства і гінекології та інших медичних спеціальностей.

У ході конференції розглянуто актуальні питання щодо ролі планування сім'ї у таких важливих аспектах, як профілактика материнської та малюкової смертності, профілактика незапланованої вагітності, профілактика запальних захворювань та інфекцій, що передаються статевим шляхом, профілактика передпухлинної та пухлинної патології органів малого таза, актуальні питання прекоцепційної та інтеркоцепційної підготовки до вагітності та інші актуальні проблеми репродуктивного здоров'я жінок та акушерсько-гінекологічної ендокринології.

Протягом двох днів заслужені вітчизняні та зарубіжні лікарі ділилися з колегами результатами досліджень, практичним досвідом застосування інноваційних лікувальних методик і препаратів, обговорювали нові підходи в наданні комплексної медичної допомоги при різних патологіях та необхідність впровадження міжнародних стандартів лікування.

Зі вступними промовама виступили видатні експерти сфери охорони здоров'я України — співголови конференції:

- доктор медичних наук, професор, академік НАМН України, президент НАМН України **Віталій Цимбалюк**;
- академік НАМН України, директор ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України», професор **Юрій Антипкін**;
- член-кореспондент НАМН України, головний позаштатний спеціаліст Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України за спеціальністю «Акушерство та гінекологія», завідувач кафедри акушерства і гінекології та репродуктології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, професор **В'ячеслав Камінський**;
- член-кореспондент НАМН України, заступник директора ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України», головний позаштатний спеціаліст МОЗ України за спеціальністю «Дитяча гінекологія» професор **Тетяна Татарчук**;
- академік НАМН України, президент Асоціації акушерів-гінекологів України, професор **Валерій Запорожан**;
- перший проректор Національної медичної академії післядипломної освіти

імені П.Л. Шупика, член-кореспондент НАМН України, професор **Юрій Вдовиченко**;

- заступник директора ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України» професор **Вікторія Дронова**;
- заступник директора ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України» професор **Василь Подольський**;
- член-кореспондент НАМН України, професор **Володимир Медведь**.

Зокрема, **В. Цимбалюк** відзначив важливість заходу та гостроту проблематики, що розглядається: «Особливо актуальними питання планування сім'ї постають з огляду на демографічну ситуацію в країні. Статистичні дані по Україні невтішні. Нині чисельність населення нашої країни становить (за станом на квітень 2016 р.) трохи більше 42 млн людей. Але не так давно нас було майже 52 мільйони... Безумовно, факторів, що призвели до такої ситуації, чимало, але ми повинні їх аналізувати і виявляти ті з них, на які можна впливати. Власне, саме ці питання і стоять на повісті дня конференції», — зауважив він.

Ю. Антипкін у своїй промові зазначив, що одним із важливих питань, яким сьогодні занепокоєні і намагаються вирішити спеціалісти сфери охорони здоров'я, є збереження та відновлення

репродуктивного здоров'я населення: «Адже в нашій країні близько 1 млн безплідних пар і, на жаль, ця кількість може збільшитися. Кожна сім'я хоче мати дітей, і тому зараз зусилля фахівців значною мірою спрямовані на надання допомоги без-

плідним парам», — наголосив він. Також спікер акцентував увагу лікарів на важливості теми цієї конференції: «Планування сім'ї — широке поняття, але перш за все воно включає головне питання — профілактику небажаної вагітності, адже вона здебільшого закінчується абортom. Необхідно пам'ятати, що штучне переривання вагітності загрожує безпліддям, запаленням репродуктивних органів жінки, що потребує довготривалого лікування. Тому планувати сім'ю потрібно так, аби вагітність була бажаною».

Т. Татарчук своєю доповіддю наголосила на значному прогресі, якого досягла медична наука у сфері репродуктивного здоров'я жінок, а також на важливості планування сім'ї: «Сучасна медицина дозволяє виносити і народити дитину навіть жінкам із пересадженим серцем. Право мати дитину належить кожній жінці і є ключовим у системі планування сім'ї. Але жінка має бути максимально готовою до цього, її соматична патологія має бути максимально збалансованою, отже, лікар має бути поряд із жінкою, фактично з перших тижнів вагітності й до пологів. Зокрема цим і має займатися система планування сім'ї. Напрямок планування сім'ї, ініціатором якого виступив Інститут педіатрії, акушерства і гінекології, зародився в Україні близько 20 років тому. Тоді ж створено перший Республіканський центр планування сім'ї. Пізніше у кожній області, кожному місті великого і середнього значення виникли локальні центри та кабінети планування сім'ї. Позитивні результати стали очевидними вже за декілька років — кількість абортів зменшилася у декілька разів», — підкреслила Т. Татарчук.

Проблемам медичних абортів присвячено окрему секцію конференції, модераторами якої виступили в тому числі закордонні гості:

- президент Європейського товариства контрацепції професор **Крістіна Гемселл-Деніельссон** (Стокгольм, Швеція);

- доктор медицини **Крістіан Фіала**, медичний директор клініки «Гінмед» (Відень, Австрія), відділ акушерства і гінекології кафедри жіночого і дитячого здоров'я Каролінського університету (Стокгольм, Швеція);

- **Лена Маріонс**, доктор медицини, старший консультант кафедри клінічної науки і освіти Каролінського університету (Стокгольм, Швеція).

Учасники конференції мали можливість взяти участь у дискусії щодо цієї тематики.

Серед безлічі інших питань, дотичних до теми планування сім'ї, в рамках конференції приділено велику увагу новітнім підходам до викладання планування сім'ї. Охорону репродуктивного здоров'я, зокрема надання послуг з планування сім'ї, вважають не лише основним засобом збереження здоров'я жінок і чоловіків, але також відносять до розряду фундаментальних прав людини. Міжнародний та вітчизняний досвід свідчить, що планування сім'ї є невичерпним резервом у збереженні здоров'я жінки. Тому надзвичайно важливим сьогодні в Україні є підготовка педагогічних кадрів, які б могли доступно та уніфіковано на сучасному рівні готувати спеціалістів із питань планування сім'ї.

Також на конференції завідувачем кафедри акушерства, гінекології та перина-

тології Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» **Оленою Кравченко** був презентований новий навчально-методичний посібник «Планування сім'ї» для викладачів інтернатури за фахом акушерство та гінекологія, затверджений МОЗ України в 2016 р. Цей посібник розроблено співробітниками провідних кафедр медичних університетів та НМАПО імені П.Л. Шупика за підтримки Програми USAID «Здоров'я жінок України» JSI. Навчально-методичний посібник включає рекомендації Всесвітньої організації охорони здоров'я та вимоги Уніфікованого клінічного протоколу та адаптованої настанови «Планування сім'ї», затверджені МОЗ України в 2014 р. Особливістю його є спрямування на досягнення компетенцій лікаря. Значна увага в ньому приділена організації служби планування сім'ї, консультуванню та вибору методів контрацепції для жінок із медичними проблемами, статевому вихованню та особливостям контрацепції у підлітків, профілактики інфекцій, що передаються статевим шляхом.

Окрему секцію науково-практичної конференції присвячено патології ендометрія. З доповіддю про міжнародні стандарти лікування при ендометріозі та нові підходи до медикаментозної терапії

при патології ендометрія виступив професор **Амос Бер** (Ізраїль). Професор **Герман Делепір** (Бельгія) розкрив питання: «Аденоміоз — різновид ендометріозу чи окреме захворювання?». Щодо сучасного погляду на патогенез ендометрія під час конференції в'язку говорив відомий італійський експерт професор **Феліче Петраглія**.

Великою змістовною доповіддю щодо реалій та перспектив лікування при ендометріозі завершила роботу секції **Т. Татарчук**. Перш за все, професор наголосила на важливості проблеми, яка не втрачає актуальності вже декілька століть поспіль, змушуючи вчених вивчати її та продовжувати пошук шляхів її вирішення: «Адже ендометріоз — хвороба молодих. І, незважаючи на те, що сучасній медичній науці вдалося чимало на цьому шляху, безумовно, ендометріоз — це виклик сучасній науці. Він досі залишається загадкою, незважаючи на зростаючу кількість публікацій (понад 500 на рік)», — резюмувала Т. Татарчук.

Безумовно, заходи такого масштабу відбуваються нечасто, але саме це підкреслює серйозність проблематики, винесеної на повістку цієї науково-практичної конференції.

*Тетяна Стасенко,
фото Сергія Бека*